

УДК 634.717

ВУЙКО А.М., студентка 2 курсу

Науковий керівник – **ШУБЕНКО Л.А.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЗИМОСТІЙКІСТЬ ОЖИНИ ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБІВ УКРИТТЯ НА ЗИМУ

Наведено результати польових досліджень зимостійкості ожини залежно від способів укриття кущів на зиму. Визначено найбільш ефективний спосіб укриття кущів для Правобережного Лісостепу України залежно від типу росту рослини: куманіки чи росяніки.

Ключові слова: ожина, зимостійкість, бал пошкодження, спосіб укриття.

Протягом останніх років спостерігається підвищений попит на свіжі ягоди ожини (*Rubus* subg.). Виробники продукції плодівництва та переробні підприємства надають перевагу ожині з високими товарними та споживчими якостями ягід. Про необхідність вирощування ожини свідчить факт, що сьогодні ця культура на ринку та товарних насадженнях витісняє малину. Рослини ожини характеризується меншою вибагливістю до ґрунтів і догляду порівняно з малиною, вищою врожайністю (до 20 - 25 т/га), привабливими смачними крупними ягодами, високою їх транспортабельністю [1].

Основним фактором недостатнього поширення ожини в Україні є вплив низьких негативних температур на рослини в зимовий період [2]. У морозні зими відбувається підмерзання стебел та бруньок у ожини. Збереження насадження передбачає застосування укриття кущів ожини, однак цей агротехнічний захід вимагає збільшення затрат. Тому важливим є дослідження різних способів укриття на ожини для захисту від низьких температур.

Дослідження проводились на біостаціонарі БНАУ, об'єктом були сорти Рубен, Тріпл Краун та способи укриття кущів за варіантами: без укриття (контроль), вирізування надземної частини куща, пригинання пагонів з наступним укриттям листям. Ступінь підмерзання тканин стебел і бруньок оцінювали по 5-ти бальній системі за методикою Андрієнко М.В. [3].

В результаті польових досліджень встановлено, що краще дію низьких температур ожина витримує при укладанні пагонів на землю та укриття їх листям. У сорту Тріпл Краун, який має сланкі пагони і відноситься до росянік, загальний стан рослини за цього способу укриття склав 4,5 бала. (табл. 1). У сорту Рубен, який має прямостоячі товсті

пагони і належить до куманік, укладання надземної частини супроводжувалося частковим пошкодженням пагонів. Загальний стан рослини сорту Рубен оцінювався у 4,0 бали.

Таблиця 1

Ступінь підмерзання рослин ожини залежно від способів укриття

Сорт	Спосіб укриття	Загальний стан рослини, бал	Ступінь підмерзання бруньок, бал	Ступінь підмерзання пагонів, бал
Рубен	Без укриття (к)	1,0	4,0	4,5
	Вирізування надземної частини	4,0	2,0	-
	Укриття листям	4,0	1,0	0
Тріпл Краун	Без укриття (к)	1,0	4,0	3,5
	Вирізування надземної частини	3,0	3,5	-
	Укриття листям	4,5	1,5	0

У контрольному варіанті (без укриття) ожина найбільше пошкоджувалась низькими температурами у зимовий період, загальний стан рослин оцінювався у 1,0 бали.

Збереженість бруньок по довжині пагона та біля основи куща була найвищою при укритті рослини листям. Ступінь підмерзання бруньок був на найменшому рівні – 1,0 бали у сорту Рубен та 1,5 бали у сорту Тріпл Краун.

Підмерзання пагонів при укритті листям у обох досліджуваних сортів не спостерігалось. У варіанті без укриття рослин ступінь підмерзання пагонів склав найвищий бал 4,5 у сорту Рубен та 3,5 у сорту Тріпл Краун.

Отже, в умовах Правобережного Лісостепу України для захисту ожини від дії низьких зимових температур необхідним агротехнічним заходом є укладання пагонів на землю з наступним укриттям листям.

1. Шеренговий П.З. Перспективи вирощування ожини в Лісостеповій зоні України. *Сад, виноград і вино України*. 2005. №11. С. 38.

2. Дрозд О.О. Сорти ожини. *Новини садівництва*. 2006. №4. С. 34–35.
3. Андрієнко М.В. Методика вивчення сортів і форм ожини. *Методичні рекомендації*. Київ, 1992.